

A Kiotói Jegyzőkönyv nem az, aminek látszik

A globális felmelegedés lassítása csak nemzetközi együttműködéssel lehetséges. A világ országai a globális felmelegedés lassításának eszközeként az üvegházhatású gáz (ÜHG) kibocsátási jogokkal való kereskedést jelölték meg.

Az ÜHG kibocsátási jogokkal való kereskedés egymáshoz hasonló, azonos irányelvnek megfelelően megalkotott törvények általi szabályozásával lehetséges. Magyarországon ez az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek kereskedelméről szóló 2005. évi. XV. törvény. (A Törvény)

A Törvény azért sem fogja elérni a célját, mert már az EU-s irányelv is, amely alapján alkották, mára nyilvánvalóan, célt tévesztett. Az EU irányelve a Kiotói Jegyzőkönyvre hivatkozva készült. Ebből viszont, számomra mint erdőmérnök-agroökológus szakembernek, egyértelmű következtetést kell levonnom: már a Kiotói Jegyzőkönyvben is súlyos logikai baklövések érhetők tetten.

Az erdők és egyéb „nyelők” nem tartoznak a Törvény hatálya alá, oda kizárólag a legnagyobb ÜHG kibocsátó vállalatok tartoznak. Kizárólagosan ezek a gazdasági társaságok kapnak az államtól ingyenesen vagyoniértékű ÜHG kibocsátási jogokat.

A Törvény ott van elhibázva, hogy a kibocsátás-csökkentésben csak a szennyezők érintettek. Gazdasági érdekei csak a törvény hatálya alá tartozó szennyezőknek fűződnek az ÜHG-k kibocsátásának csökkentésében.

Az elnyelés és néhány erdőgazdálkodási tevékenység úgy szerepel a Törvényben, mint kibocsátás-csökkentő projekt tevékenység, amellyel az érintett vállalatok az elszámolható kibocsátásukat csökkenthetik a tényleges kibocsátásukhoz képest.

Az erdőben, amelynek egyik tulajdonosa vagyok, a 2005. évben az erdészeti üzemterv adatai szerint 245 m³ folyónövedék (faanyag) képződött. Ekkora mennyiségű faanyag képződéséhez legkevesebb 320 tonna szén-dioxid molekula szén atomjára van szükség.

Áprilisban volt olyan nap, amikor 320 t CO₂ kibocsátási egység 9760 eurót ért.

Mivel „nyelők” erdőtulajdonosként nem tartozunk a Törvény hatálya alá, szóba sem jöhet az, hogy tulajdonostársaimmal, ingyenesen kapnánk áll-

munktól minden évben az üzemtervi ciklus alatt 0 fahasználat mellett, 320 forgalomképes kibocsátási egységet a 320 tonna elnyelt szén-dioxid után.

Szóba sem jöhet az, hogy az erdészeti ágazat országos szinten az éves fahozam után szabadon gazdálkodhatna 14 – 14,5 millió forgalomképes kibocsátási egységgel.

A rendszer a szennyezőt jutalmazza, az érdekeit képviselni nem tudó „nyelőt”, bünteti.

Ha feltételezzük, hogy van olyan ország, amelynek nincs ipara, tehát nincs ipar általi szén-dioxid kibocsátása sem, csak erdőségei vannak, ugyanúgy, ahogyan mi erdőtulajdonosok sem, az az ország sem lesz közvetlenül érintve a klímakereskedelmi törvényekkel. A globális felmelegedést lassító szabályozó rendszerek bevezetését követően is a fejlődéséhez az egyetlen út, az erdők kitermelése utáni bevételekből fog származni. Ilyen országok leginkább Afrikában, Dél-Amerikában, Ázsia egyes részein és Óceániában vannak. A FAO erdőleltárában látható, hogy ezekben az országokban a legjelentősebb a nettó erdőterület csökkenése, valamint az erdei biomaszában raktározott szénmennyiség csökkenése is. Ezek az országok járulnak leginkább a Föld szén-dioxid elnyelő kapacitásának csökkenéséhez. <ftp://ftp.fao.org/docrep/fao/008/A0400E/A0400E00.pdf>

A tavalyi évben a Föld erdőszülsége nettó mintegy görögországnyi területtel csökkent. Ekkora mértékű erdőfogyást feltételezve 300 év múlva az utolsó fa is kivágásra kerülne.

A Kiotói Jegyzőkönyv bűne, hogy az erdőnek nincs főszerepe a törvényi szabályozásban, a klímaváltozás lassításában. A KJ teljes logikai baklövése, hogy a kibocsátási kvóták bázisának nem a Föld ÜHG elnyelő képességét, hanem az ipar általi emissziót veszik, amely az összes ember általi ÜHG kibocsátás 30%-a. Nem szabad arról megfeledkezni, hogy az iparon kívül a mezőgazdaság, a közlekedés és a háztartások is ÜHG kibocsátók. A mostani logikai képlet szerint azokra újabb szabályozókat kellene majd kidolgozni.

A Kiotói Jegyzőkönyv nem talál, sőt nem is keres megoldást arra, hogy a Föld ÜHG elnyelő kapacitás csökkenésének a folyamatát, vagyis a mértékten

erdőirtásokat, vízszennyezéseket megállítsa. Az ÜHG kereskedelem pedig erre a célra, jó szabályozással, megfelelő eszköz lenne. A KJ mostani formájában kevésbé a fenntartható jövőt, mint inkább a multinacionális vállalatok fenntartható gazdasági érdekeit szolgálja.

Hazánk, kis mérete ellenére, az erdészoktatásnak és erdészahagyományoknak köszönhetően, az egész világon elismert erdész nagyhatalomnak számít. Nincs kire várnunk, a kezdeményezés a mi feladatunk, helyettünk évek hosszú sora után, miután a gyakorlatban körvonalazódik a kiotói rendszerek működés-képtelensége, látnak hozzá mások a megoldás egyéb módjait kereséséhez.

A következő intézkedések megtételét látom feltétlenül szükségesnek:

– A világ a fenntartható jövő politikája mellett tegye törvénné a vizek és az erdők természetes életközösségeinek élethez való jogát.

– A világ országai a fenntartható fejlődés stratégiájukban, elkötelezettségük bizonyítására, tegyenek nyilatkozatot arról, hogy ezen életközösségek adta természeti erőforrásokat csak a társadalom szigorú szabályozott kontrollja mellett lehessen hasznosítani. – Minden egyéb eset minősüljön bűncselekménynek, a szélsőséges esetek, úgymint a nagyméretű erdőirtások, vízszennyezések, pedig minősüljenek az emberiség ellen elkövetett bűntetteknek.

– A klímakereskedelmet szabályozó törvényeket terjesszék ki az élő erdőkre és a fejlődő, jelentős erdőségekkel rendelkező országokra.

A felelős gondolkodású erdőtulajdonosok élete összefonódik erdejük sorsával. Ugyanúgy, mint ahogy az emberiség sorsa a Föld érdeinek sorsával.

Jelenleg a széles körű felismerés és az összefogás hiánya miatt gyengék vagyunk. Ez a gyengeség azonban nem azt jelenti, hogy bármit kötelesek legyünk eltérni, amit elkövetnek ellenünk.

A klímakereskedelmet szabályozó törvények jelen formájukban diszkriminatívák az erdőtulajdonosokra és az erdőkre nézve egyaránt. Az erdő tulajdonosait a demokrácia fundamentumában, a tulajdonukhoz fűződő joguk gyakorlásában sérítik meg. Az erdőkről pedig a kibocsátók szempontjából mint kibocsátás-csökkentő projekt lehetőségéről emlékezik meg.

El kell érniünk, hogy kormányunk kezdeményezze az Európai Unióban a klímakereskedelmi törvények hatályának kiterjesztését az élő erdőkre és a fejlődő országokra.

Buzás Zoltán